

TISZTELETJEGGYEL

Trükkök és kényszerek

Szintén zenész? És szintén megélhetési nehézségekkel küzd? Ez a két mondat szerencsésebb országokban egyszerűen nem kerülhetne egymás mellé – főleg, ha szimfonikus zenekari tagokról van szó. A mi országunk sok tekintetben szerencsés; ebben történetesen nem. A kultúra e szférájában is – hasonlatosan néhány más alrendszerhez – egyszerre van jelen a szűkölködés és a pazarlás.

De vajon így kell ennek lennie? Nem hiszek a fatalizmusban, ezért részemről egyértelmű „nem” a válasz. A megoldáshoz azonban az ellentmondás okait kell feltárni. Akár úgy is, hogy ezerszer elmondott tényeket és anomáliákat emlegetünk fel újra meg újra.

A jelenlegi szimfonikus zenekari struktúra nagyjából még mindig a diktatúra öröksége, s a demokratikus berendezkedés negyedszázad alatt sem tudott érdemben változtatni rajta. Pontosabban az érdekképviselőt tudott, de a finanszírozáson kevésbé: sőt, az egyenlők között vannak egyenlőbbek, ilyen-olyan okból kivételezettek. Egy-egy zenekarvezető lobbijere nemcsak a presztízsré és elismertségre, hanem az anyagiakra is döntő hatással van. A politikai változásokkal legfeljebb az ügyeletes kedvencek kiléte változik.

Miközben a kivételezettek élnek világukat, a legtöbb szimfonikus zenekar muzikusainak a bére évek óta stagnál. A pedagógus bértábla olyan mértékű elszívó hatással jár, hogy már-már működésképtelenné válnak egyes vidéki zenekarok, ahol a tagok potenciálisan zenetanárok. A központi költségvetési támogatás szerint három csoport van a nyilvántartásba vett együttesek számára: nemzeti, kiemelt és pályázati. Értelemszerűen a harmadik csoportba tartozók élnek leginkább egyik napról a másikra. A zenész életpálya-modell azonban még mindig nem került napirendre. A rendelkezésre álló pénzügyi keret évek óta nem nő, csak a fókák száma gyarapszik. Annak ellenére bukkanak fel új formációk ilyen-olyan politikai hátszéllel, hogy a politikusok notóriusan ismétlik: Magyarországon túl sok a zenekar. Vagy úgy kell érteni: túl sok régi, ezért alapítsunk néhány újat? Nem lehetséges, hogy ez is pazarlás a szűkölködésben?

Viszonylag friss hír, hogy egy népszerű, de a fáma szerint olykor playbackról játszó művész próbajátékot hirdetett: saját szimfonikus zenekarral a háta mögött szeretné kidomborítani páratlan tehetségét. Nincs is ezzel semmi probléma: a saját jövedelmét mindenki arra költi, amire akarja. Nem lehet kárhóztatni azt sem, ha csábos szírenként valaki ráígér a nyomott muzsikusi jövedelmekre. Az viszont már elgondolkodtató, hogy miként ígérheti meg azt: az újdonsült zenekar finanszíro-

zását pár év múlva átveszi az állam; miközben az állam illetékesei nem tudnak ilyesmiről. A próbajátékok lezajlanak, a zenekar feláll, az induló tőke elfogy, a vállalkozó pedig tartja a markát „állam bácsinak”, hogy ha már egyszer engedte megalakulni, most mentse is meg szépen. Ha pedig ez sikerrel jár, a korántsem gumikeret miatt esetleg más, érdekérvényesítésben gyengébb zenekarok szűnnek meg.

S mi történik akkor, ha egy hasonló grümdolási lázzal összehozott zenekar nem is igazi zenekar, hanem amolyan papíron létező alkalmi társulat, amely a tao-pénzek csalafinta megkaparintására jött létre? A krónikus tao-lenyúlók után nem kutakodik az adóhivatal, noha papíron olykor csak úgy jöhet össze a dokumentált nézőszám, ha nem regisztrált együtteseknek rendeznek – esetleg ellenőrizhetetlen külhoni – stadionkoncerteket. Az adófizetők pénzének fele ráadásul a rendszeren hereként élőködő közvetítők zsebébe kerül (ezt remekül ellesték a harácsoló könyvtérjesztőktől), a „terméket” előállító zenész pedig mindeközben sok esetben – a statisztikából fehéren-feketén kiderülő módon – kényszervállalkozóként nélkülöz...

A kényszereket ki lehet trükkökkel játszani, de a trükközésre nem lehet egy egész hivatásrendet rákényszeríteni. Most még csak a züllés próbajátéka folyik – nem kellene megvárni az előadást.

Csontos János

Komolyzenészek őszi mérkőzése

November 8-án vasárnap került sor az – immáron sokadik éve megrendezett – Komolyzenei Futballkupára. A mérkőzéseket a IX. kerületi Soroksári úti SportIngMaxX (a megújult Labdakert) pályáin tartották.

Az idén összesen 12 csapat mérte össze tudását, így a pályán volt a Zuglói Filharmónia, a Rádió-Dohnányi, a Központi Fúvósok, az Opera, a Liszt Ferenc Kamarazenekar, a Kórus csapat, a Concerto Budapest, a Szolnok, Debrecen, Győr, valamint a MÁV Szimfonikusok játékosai. A rendezvény célja ezúttal is az önfeledt szórakozás, a foci, a versengés, de leginkább a szakma összekovácsolása, a jó kapcsolatok ápolása és újak teremtése volt. Míg tavaly a Központi Fúvósenekar volt az első helyezett, az idén nagyon szoros versenyben a Concerto Budapest játékosai nyerték el a vándorkupát.

A második helyet a Rádió-Dohnányi csapata foglalta el, míg a dobogó képzeletbeli harmadik fokán a Debreceni Szimfonikusok állhattak. A legjobb kapus Csikós György Menyhért a Concerto Budapest harmonaművésze volt, míg a gólkirály megítélt címet Lajcsik Dániel, a Rádiózenekar bőgőművésze nyerte el.

A győztesnek kijáró vándorkupát az idén is a Magyar Szimfonikus Zenekarok Szövetsége biztosította. A barátságos találkozóra legközelebb 2016. év tavaszán kerül sor.

Üdvözlettel: A Komolyzenészek Futball Kupájának szervezői